

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/dodatki-historyczne-do/161558,Zbrodnicza-Akcja-Dodatek-prasowy-PDF.html>

16.04.2026, 12:31

„Zbrodnicza Akcja”. Dodatek prasowy [PDF]

Wydawnictwo Oddziału IPN w Krakowie w związku z 80. rocznicą rozpoczęcia Akcji „Reinhardt”

18.03.2022

W numerze:

- dr hab. Filip Musiał, *Niemiecka zbrodnia na polskich Żydach*
W styczniu 1942 r. w Wannsee w Berlinie Niemcy przygotowywali się logistycznie do przeprowadzania „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej”. Za tym propagandowym określeniem krył się zbrodniczy plan wymordowania europejskich Żydów.
- dr Rafał Opulski, *„Wieczny Żyd”. Antysemicka propaganda III Rzeszy*
Propagandyści Trzeciej Rzeszy malowali obraz, który nie miał nic wspólnego z rzeczywistością: aryjskiemu światu zagrażali Żydzi będący symbolem absolutnego zła.
- dr Anna Czocher, *„Zaczęły się systematyczne prześladowania Żydów”*
Proces Zagłady ludności żydowskiej w Generalnym Gubernatorstwie, w tym w dystrykcie krakowskim, przebiegał etapowo i rozpoczął się od oznakowania i wyizolowania Żydów od reszty społeczeństwa. Katastrofalne warunki mieszkaniowe oraz sanitarne, głód, wycieńczenie pracą przymusową spowodowały drastyczny wzrost śmiertelności wśród Żydów jeszcze przed rozpoczęciem Akcji „Reinhardt”.
- dr Martyna Grądzka-Rejak, *„Strzępek nadziei i dno rozpacz”. Akcja „Reinhardt” w dystrykcie krakowskim*
Niemcy przystąpili do realizacji Akcji Reinhardt w dystrykcie krakowskim na przełomie maja i czerwca 1942 r. Zaczęli od deportacji części ludności z getta krakowskiego. W upalne dni, w przepełnionych wagonach pociągów towarowych wysłano ich do obozu zagłady w Bełżcu. W kolejnych miesiącach, do końca 1942 r., na miejscu zamordowano lub wywieziono na śmierć większość żydowskich mieszkańców tego regionu.
- dr Roman Gieroń, *„Zatem wysłał pan zakładników natychmiast, by przeszukali cały teren...”*
Według historyków przedstawiciele III Rzeszy nigdzie, poza okupowanymi ziemiami polskimi, nie stworzyli tak rozbudowanego systemu, który z jednej strony miał przymuszać do wyłapywania żydowskich uciekinierów przed Zagładą, a z drugiej miał uniemożliwiać niesienie im pomocy.
- dr Joanna Lubecka, *Nieukarani sprawcy*
Akcja „Reinhardt” była potężną operacją logistyczną. Aby ją zrealizować, zaangażowano wielu planistów, analityków, przedstawicieli dziedzin nauki, Wehrmacht i przede wszystkim służby bezpieczeństwa III Rzeszy.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Do pobrania

NIEMIECKA ZBRODNIA NA POLSKICH ŻYDACH

FILIP MUSIAŁ

„Należałoby usunąć Żydów z terytorium Generalnego Gubernatorstwa jak naj-
szybciej, bo właśnie tutaj żyd stanowi
duże niebezpieczeństwo jako nosiciel
epidemii i poza tym wywołuje stałe za-
burzenia w gospodarczej strukturze
kraju z powodu ciągłego uprawiania
pokątnego handlu” – mówił sekretarz
stanu w rządzie GG Josef Bühler, bę-
dący jednocześnie zastępcą general-
nego gubernatora Hansa Franka.

Ostateczne rozwiązanie

Bühler powyższe zdanie wygłosił
w styczniu 1942 r. w Wannsee w Berli-
nie w czasie konferencji, na której
Niemcy przygotowywali się logistycznie
do przeprowadzania „ostatecznego
rozwiązania kwestii żydowskiej”.
Za tym propagandowym określeniem
krył się zbrodniczy plan wymordowa-
nia europejskich Żydów.

Spotkaniu przewodniczył Rein-
hard Heydrich - szef Głównego Urzędu
Bezpieczeństwa Rzeszy, a jednocze-
śnie zastępca protektora Czech i Mo-
raw (w praktyce sprawujący tam peł-
nię władzy). W maju tego roku czecho-
słowacki ruch oporu przeprowadził
na niego zamach. Heydrich zmarł kilka
dni później w wyniku komplikacji po-
operacyjnych. Jego imieniem niemiec-
cy nazisanci nazwali działania związane
z wymordowaniem Żydów z General-
nego Gubernatorstwa i Okręgu Bia-

Deportacja Żydów z getta krakowskiego do niemieckiego obozu zagłady w Bełżcu, czerwiec 1942 r.

**ŻYDZI,
PRZED WOJNĄ OBYWATELE
II RZECZYSPOLITEJ,
BYLI MORDOWANI
MASOWO
W NIEMIECKICH
OBOZACH ZAGŁADY**

łostockiego, określając je w czerwcu
1942 r. - Akcion „Reinhardt”.

Anatomia zbrodni

Celem Akcion „Reinhardt” było wy-
mordowanie Żydów i zagamienie ich
mienia przez niemiecką Trzecią Rze-
szę. Szefem akcji został Odilo Globocnik
- dowódca SS i policji w dystrykcie
lubelskim GG. Pod jego kontrolą już
wcześniej, bo z końcem 1941 r. rozpo-
częto w Bełżcu budowę pierwszego
na terenie dystryktu lubelskiego obo-

zu zagłady. Za datę symbolizującą roz-
poczęcie akcji uznaje się 16/17 marca
1942 r., kiedy do tego obozu wywie-
ziono pierwszy transport Żydów z lu-
belskiego getta.

Już wcześniej jednak, bo 9 marca
rozpoczęto deportację Żydów z getta
w Mielcu na terenie dystryktu krakow-
skiego. Część żydowskiej społeczno-
ści Niemcy wymordowali na miejscu,
pozostałych wywieziono do gett w in-
nych miastach i do obozu przymuso-
wej pracy w Pustkowie. Deportacja ta

nie miała więc jeszcze charakteru je-
dnoznacznie eksterminacyjnego, choć
przyniosła ofiary.

Te dwa dramatyczne wydarzenia
ukazują anatomie zbrodni - w ramach
Akcion „Reinhardt” najpierw depor-
towano Żydów z mniejszych miejsc-
owości do większych gett, już wtedy
mordując na miejscu część osób, a na-
stępnie z większych miast deporto-
wano polskich Żydów do obozów
śmierci. Wielu z nich ginęło na miej-
scu w czasie przygotowania do trans-
portów. Żydzi, przed wojną obywatele
II Rzeczypospolitej, byli mordowani
masowo w niemieckich obozach za-
głady w Bełżcu, Sobiborze i Treblince,
a część z nich także na Majdanku (KL
Lublin).

Akcion „Reinhardt” była realizo-
wana do jesieni 1942 r. Jej zwieńcze-
niem była operacja Erntefest („Do-
żynki”), przeprowadzona 3-4 listo-
pada. W sumie niemiecka operacja po-
chlonała życie ponad 1,5 mln Żydów
polskich, a także z innych krajów oku-
powanej Europy. Funkcjonariusze
Rzeszy zagarnęli także dobytek ży-
dowski, który wyceniono na co naj-
mniej 178 mln marek niemieckich.

W osiemdziesiąt rocznicę rozpo-
częcia Akcion „Reinhardt” przypomi-
namy tę zbrodnię, ale nade wszystko
przypomnieć chcemy jej ofiary - Ży-
dów obywateli II Rzeczypospolitej, dla
których przedwojenna Polska była do-
mem, a którzy ponieśli śmierć z rąk
niemieckiego okupanta.

Pliki do pobrania

[„Zbrodnicza Akcja”. Wydawnictwo Oddziału IPN w Krakowie w związku z 80. rocznicą rozpoczęcia Akcion „Reinhardt” \(pdf, 4,78 MB\)](#)